

Socialförsäkringsutskottets offentliga utfrågning
om Finsam – finansiell samordning
av rehabiliteringsinsatser

ISSN 1653-0942
ISBN 978-91-87541-26-1
Riksdagstryckeriet, Stockholm, 2015

Förord

Som ett led i socialförsäkringsutskottets arbete med uppföljning och utvärdering anordnade utskottet den 21 maj 2015 en offentlig utfrågning om Finsam (finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser). Syftet med utfrågningen var att bredda och fördjupa kunskaperna om dels vad som uppnåtts med Finsam utifrån resultat och mervärde, dels hur framtiden ser ut för Finsam med fokus på styrning och finansiering samt samordningsförbundens roll. Vid utfrågningen redovisade företrädare från Samordningsförbundet Göteborg Hisingen (Delta), Samordningsförbundet Östra Östergötland och Samordningsförbundet i Huddinge Botkyrka sin syn på dessa frågor.

I det följande redovisas programmet för utfrågningen, en förteckning över deltagarna samt en utskrift av den stenografiska uppteckningen från utfrågningen. De bilder som visades vid utfrågningen finns som en bilaga i rapporten.

En arbetsgrupp inom socialförsäkringsutskottet har genomfört en uppföljning av Finsam – finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (rapport från riksdagen 2014/15:RFR13).

Stockholm i juni 2015

Fredrik Lundh Sammeli (S)
Socialförsäkringsutskottets ordförande

Kari Hasselberg
Kanslichef

Program

Datum: Torsdagen den 21 maj 2015

Plats: Förstakammarsalen

Tid: 9.30–11.30

Inledning

Socialförsäkringsutskottets ordförande Fredrik Lundh Sammeli (S)

Anföranden

Ola Andersson, Samordningsförbundet Göteborg Hisingen (Delta) om vad vi uppnått med Finsam: resultat och mervärde

Viktoria Strömberg (M), Samordningsförbundet Östra Östergötland om vad vi uppnått med Finsam: resultat och mervärde

Elin Asplund, förbundschef, Samordningsförbundet Huddinge, Botkyrka, Salems om Finsams framtid: styrning och finansiering och samordningsförbundens roll

Tord Karlsson (S), Samordningsförbundet Göteborg Hisingen (Delta) om Finsams framtid: styrning och finansiering och samordningsförbundens roll

Utfrågning

Utskottets ledamöter ställer frågor till talarna och övriga inbjudna

Avslutning

Socialförsäkringsutskottets vice ordförande Johan Forssell (M)

Föreläsare

Ola Andersson, Samordningsförbundet Göteborg Hisingen (Delta)

Viktoria Strömberg (M), Samordningsförbundet Östra Östergötland

Elin Asplund, förbundschef, Samordningsförbundet Huddinge Botkyrka Salem

Tord Karlsson (S), Samordningsförbundet Göteborg Hisingen (Delta)

Deltagare

Socialdepartementet

Nationella nätverket för samordningsförbund (NNS)

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)

Lika Unika

LO

Saco

TCO

Arbetsgivarverket

Försäkringskassan

Arbetsförmedlingen

Socialstyrelsen

Inspektionen för socialförsäkringen

Riksrevisionen

Statskontoret

arbetsmarknadsutskottet

Från socialförsäkringsutskottet deltog

Fredrik Lundh Sammeli (S), ordf.

Johan Forssell (M), vice ordf.

Carina Ohlsson (S)

Mikael Cederbratt (M)

Phia Andersson (S)

Markus Wiechel (SD)

Lars-Arne Staxäng (M)

Yilmaz Kerimo (S)

Solveig Zander (C)

Lotta Finstorp (M)

Kerstin Nilsson (S)

Roland Utbult (KD)

Teresa Carvalho (S)

Tina Ghasemi (M)

Jennie Åfeldt (SD)

Fredrik Christensson (C)

Rickard Persson (MP)

Mathias Tegnér (S)

Stenografiska uppteckningar från socialförsäkringsutskottets offentliga utfrågning Tio år med Finsam

Inledning

Ordföranden: Som ordförande för socialförsäkringsutskottet vill jag hälsa alla varmt välkomna till den här offentliga utfrågningen med rubriken Tio år med Finsam. Jag heter Fredrik Lundh Sammeli och är socialdemokrat. Jag är mycket glad att vi i dag har möjlighet att ha så många med olika perspektiv och erfarenheter närvarande.

Lagen om den finansiella samordningen har drygt tio år på nacken. Vi vet alla bakgrunden till den, nämligen att rehabiliteringen av människor många gånger hamnade mellan stolarna. Den var inte nog effektiv och nog inriktad på den enskilda personens behov. Utifrån det valde utskottet 2001 att initiera det som sedan blev lagen om finansiell samordning.

Vi i riksdagen försöker också förbättra vårt arbete. En del i det är att tydligare följa upp och utvärdera de lagar vi har beslutat om. Det medförde att utskottet våren 2014, för ett år sedan, bestämde att vi skulle titta på hur det blivit och hur framtiden kan se ut. Det arbetet är vi mitt uppe i, och dagens offentliga utfrågning är för oss ledamöter i socialförsäkringsutskottet en viktig del i det arbetet.

Vi har två timmar framför oss, den första timmen med några korta inspel från fyra inbjudna talare. Därefter tar vi en paus och återsamlas sedan för frågor och diskussion där vi ledamöter kan ha en del funderingar som vi vill lyfta upp och få perspektiv på, kopplat till de talare och andra inbjudna som är här i dag.

Med dessa ord vill jag än en gång hälsa alla varmt välkomna, både er som är närvarande här och dem som vid senare tillfällen följer utfrågningen via webben och på tv.

Det första perspektivet och inspelet under Pass I är Vad har vi uppnått med Finsam? Resultat och mervärde.

Anföranden

Ola Andersson, Samordningsförbundet Göteborg Hisingen (Delta): Det känns högtidligt att få vara här på tioårsjubileum; det får jag betrakta det som för egen del, eftersom jag arbetat med dessa frågor så länge. Jag har blivit ombedd att tala om resultat och mervärde. Jag kommer att resonera lite grann om det och hålla mig på en mer övergripande nivå. Men jag tror att den sammantagna bilden kommer att bli ganska komplett och även visa på konkreta erfarenheter utifrån resultat.

Jag vill inleda med att säga att vi för närvarande har 240 kommuner i landet som har samordningsförbund. Totalt finns 290 kommuner. Det är alltså en ganska omfattande verksamhet. Vi når ca 40 000 deltagare av de 300 000 som lagstiftarna en gång i tiden hade tänkt sig. Vi har således inte alls nått det behov som det var tänkt, men likväl finns det en ganska omfattande verksamhet.

Samordningsförbund är en struktur för att hantera samverkan mellan myndigheter. Skälet till det är att vi har en ökad grad av specialisering och arbetsdelning i samhället. Man kan lösa de problemen på lite olika sätt. I Norge har man slagit ihop myndigheter och de andra nordiska länderna har lite olika lösningar. I Sverige har vi valt att ha Finsam, det vill säga vi väljer att skapa samverkan mellan myndigheter.

Den samverkan syftar till att myndigheter ska fånga upp de behov som enskilda individer har. De enskilda individerna kan se väldigt olika ut. Därför är det svårt att tala om ett generellt resultat, för det beror mycket på vilka behov individerna har. Jag kommer, som sagt, att hålla mig på en mer övergripande nivå.

När det gäller resultat kan man se det utifrån ett individperspektiv, utifrån ett medarbetarperspektiv och utifrån ett organisationsperspektiv. På individnivå är ett av de tydligaste resultaten, när vi frågar våra deltagare, att de blir sedda. Innebörden av att bli sedd när man är i behov av insatser är för dessa individer, som ofta står långt från arbetsmarknaden, av stor vikt. De har inte blivit sedda tidigare, utan man har bara sett till en del av deras behov. När de säger att de blir sedda upplever de att man ser deras samlade behov.

Man ser individens behov av åtgärder för att komma ut i arbete, för att bli frisk eller vad det nu kan vara. Genom att man blir sedd utifrån de behov man har, att det finns ett samlat seende på behoven, kan det sättas in relevanta insatser, vilket ökar träffsäkerheten. Det är det vi upplever och ser. Vi ser att de insatser som vi sätter in har en ökad träffsäkerhet. Det i sin tur leder till ökad hållbarhet i resultaten.

Ett annat resultat är att individen omvärderar sin syn på de myndigheter som samverkar. Individen får en ökad grad av förståelse för myndigheterna, som får en ökad legitimitet. Resultatet för medarbetarna innebär ofta en mycket högre grad av professionalitet och en kunskap om myndigheternas samlade sätt att arbeta.

Vad betyder det? Jo, när jag som medarbetare vid Försäkringskassan, socialtjänsten eller någon annan myndighet ser vad andra myndigheter kan tillföra individen kan jag koordinera mina insatser på ett effektivare sätt. Framför allt blir jag duktigare i min egen profession. Det krävs av mig att jag ska motsvara myndighetens kompetens, och då ökar specialistkompetensen. Samverkan via samordningsförbunden ökar i sig graden av professionalitet.

När vi frågar våra medarbetare säger de också att de känner att arbetet är mycket meningsfullt. Ibland uttrycker de till och med att de inte vill gå tillbaka till sitt gamla arbete, vilket man kan ha blandade känslor inför.

På organisationsnivå vill jag hävda att myndigheterna via Finsam får möjlighet att arbeta med individer som de tidigare hade svårt att sätta in relevanta

insatser för. Bland personer med till exempel aktivitetsersättning har vi tidigare haft en hög grad av passivitet. Här ser vi att vi kan sätta in andra insatser, från andra myndigheter, och därmed arbeta mycket mer aktivt med dem. Det samma gäller andra myndigheters arbete.

Hållbarheten i lösningarna är viktig på organisationsnivå, men framför allt har vi möjlighet att åtgärda flaskhalsar, det vill säga vi kan allokera resurserna dit där de gör mest nytta. Om vi ser att det finns flaskhalsar i våra välfärdssystem kan vi finansiera insatser i flaskhalsarna så att vi eliminerar dem, vilket gör att det blir ett bättre flöde, en bättre process, i rehabiliteringen.

Det var det jag hade tänkt säga om resultat. Sedan har vi begreppet mervärde. Jag ska väl inte tolka det så som Karl Marx gjorde en gång i tiden, tala om mervärdesteorin, utan här handlar det om vad vi fått ut av detta utöver det vi hade tänkt.

När det gäller mervärde har vi en struktur som håller över tid, tio år i dag. Jag ska erkänna att det var lite spännande att komma hit, och jag ville därför ha en del råd av mina medarbetare. När jag frågade dem på chefsnivå – vi har något som kallas beredningsgrupp – vad jag skulle säga inför dagens församling sa de: Utan den här strukturen hade vi aldrig kunnat fullfölja vårt uppdrag. Vi hade aldrig kunnat förbereda oss på myndigheternas ändrade förutsättningar, och vi hade inte kunnat ha så stor kännedom om varandra, oss myndigheter emellan.

Det är ett mervärde att vi har mycket goda kunskaper om varandra som myndigheter på lokal nivå. Ett annat mervärde är att vi även har det på nationell nivå. Via Nationella rådet och Nationella arbetsgruppen, och även på regionala nivåer, får man stor kunskap om varandra som myndigheter. Det underlättar samverkan.

Ett mervärde är också – nu svävar jag runt lite grann – att vi får en helhetssyn på individen och samhället, att vi får möjlighet att tänka efter vad som är mest relevant för individen. När vi arbetar i samverkan och arbetar med personer som står långt från arbetsmarknaden kan vi fundera på vad det är som krävs för att individen inte ska hamna där. Vi behöver alltså ha en helhetssyn över tid, en helhetssyn som innebär att vi funderar på hur vi tidigt kan sätta in insatser för att undvika en komplexitet.

Vi har också en helhetssyn när det gäller rum. Om man är aktuell i flera myndigheter har vi möjlighet att ha en helhetssyn på alla de samlade insatser som krävs.

Jag vill säga att Finsam är ett mervärde även i den bemärkelsen att det är en bättre och effektivare styrform för att arbeta med välfärdsfrågorna vad gäller just de grupper som vi möter. Det är en styrmodell som är mycket effektiv, som kan gå direkt från de politiska besluten till en operativ insats. Den är dessutom inte så beroende av de ordinarie strukturerna, utan vi kan arbeta väldigt effektivt. Samtidigt ser jag ett behov av att utveckla kunskapen om Finsam som styrmodell.

Jag vill peka på några utvecklingsområden som jag ser som angelägna; de kommer kanske att tas upp på frågestunden senare i dag. Finsam är fortfarande

relativt okänt. Samtidigt finns det behov av att använda Finsam mer eftersom Finsam är en fungerande struktur för att lösa samverkansproblemen. Man skulle kunna ålägga förbunden att ansvara för vissa samverkansuppgifter. Man skulle kunna skicka ut ett förslag från regeringens sida, men också från kommunalt håll, om att ta ansvar för vissa samverkansfrågor.

Avslutningsvis – det kanske vi kommer in på mer – vill jag säga att det också behövs ett politiskt initiativ, ett tydligare politiskt ställningstagande, för att arbeta med Finsam. Jag tror inte att där finns någon motsättning. Däremot finns en viss avsaknad av ett tydligt politiskt engagemang för Finsamfrågorna.

Viktoria Strömberg (M), Samordningsförbundet Östra Östergötland: Tack för att jag fått möjlighet att komma hit i dag! Som Ola Andersson sa är det lite spännande att vara här. Jag har varit aktiv som politiker inom Finsamsfären sedan 2006. Det här är, precis som han säger, ett spännande område som ibland är lite okänt.

När jag är ute och talar om Finsam brukar jag försöka utgå från att vi ska vara stolta över den välfärd vi har i Sverige. Vi ska vara stolta över sjukvården, kommunernas välfärdstjänster, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Men vi ska också vara ödmjuka inför att de strukturerna inte löser alla komplexa problem. Om vi har det som utgångspunkt när vi diskuterar resultat, mervärde och nyttan med Finsam tror jag att resonemanget blir lite bättre och enklare.

Jag börjar med resultat och mervärde. Jag tänkte tala om resultat från ett lite annat perspektiv än Ola men även komma in lite grann på mervärde. Ända sedan vi började med Finsam har vi haft mycket fokus på att vi ska dokumentera, följa upp och utvärdera det vi gör. Det har varit extremt bra för de samordningsförbund som jag har sett. Det leder till utveckling genom att vi hela tiden ifrågasätter varför vi gör det vi gör, om det ger de resultat vi önskar och vad vi kan lära av det.

Men resultatdelen är inte helt enkel. Från början hade vi SUS-systemet, som jag tror att ni är väl insatta i, men SUS-systemet ger inte hela bilden. Samordningsförbunden är i dag väldigt duktiga på att registrera sina deltagare. Vi kan få fram hur många deltagare som varit inne i insatser, men det ger en ganska platt bild av resultatet. I det förbund som jag varit verksam i har vi jobbat mycket med att i stället titta på samhällsekonomiska analyser för att kunna resonera om ifall det i ekonomiska termer är lönsamt att göra det vi gör.

Vid ingången till salen ligger en skrift som NNS tagit fram. Jag vill verkligen slå ett slag för den. Där har man nämligen tittat på de samhällsekonomiska resultaten av 58 olika insatser inom samordningsförbunden. Utvärderingen av de 58 insatserna visar, vilket är intressant, att payoff-tiden för insatta medel är tio månader för kommunen, nio månader för landstinget och regionen, för Försäkringskassan är tiden lite längre, men det beror på ersättningsystemet, medan Arbetsförmedlingen uppvisar en negativ payoff-tid. Det skulle jag vilja säga är bra, för Arbetsförmedlingens pengar ska ju användas till att få ut människor i jobb i form av anställningsstöd och annat. Det är en typ av resultat.

Om vi tittar på resultatet på en övergripande nivå ser vi att på tolv månader lönar sig de insatser som Finsam gör.

Problemet när vi diskuterar resultat är: Vad jämför vi med? När vi fördelar resurser sitter vi ofta och prioriterar. Det är 280 miljoner till samordningsförbunden runt om i Sverige, men det finns mycket mer resurser i våra välfärds-system. Det vore intressant att veta vad vi ska ställa resultaten emot. Är det här ett bra resultat eller är det ett dåligt resultat? För min del skulle jag kunna göra en mjuk bedömning av det och säga att vi jobbar med extremt komplexa grupper, alltså är det ett bra resultat. Men vi har väldigt lite input kring vad som skulle hända med dessa individer om de var kvar i det ordinarie systemet. Det finns alltså resultat, men det är komplicerat att veta vad vi ska jämföra oss med.

När det gäller mervärde gör jag inte den tolkning som Ola gjorde, utan jag tänkte börja med att tala lite grann om samverkansfrågor. När jag började jobba med de här frågorna möttes jag ofta av attityden att det är självklart att myndigheter samverkar med varandra, att det är självklart att kommunen vet vad som händer på Arbetsförmedlingen. Ganska snabbt lärde jag mig att det inte är så. Våra myndigheter är extremt upptagna av sina egna stuprör, vilket inte är en kritik. Det är naturligt att det blir så. Därför bör man titta på vad bra samverkan kräver.

Bra samverkan kräver kunskap, att man vet hur man samverkar. Det kräver resurser i form av budgetmedel, såsom Finsam har, men också resurser i form av att man släpper till medarbetare, att medarbetare får möjlighet att jobba med de här frågorna. Det kräver ett engagemang från de medarbetare som jobbar i vår verksamhet. Det kräver ett engagemang från ledningsgrupper, såsom ledningsgrupperna i kommunerna. Precis som föregående talare sa kräver det även ett engagemang från politiken. På de ställen där man har alla de här delarna, bland annat i Östra Östergötland som jag kommer från, har man fått till en framgångsrik samverkan.

Om jag skulle summera vad jag ser att det skapat för mervärde där skulle jag säga att det absolut viktigaste är att vi, genom att vi jobbar med samordningsförbund, får en plattform ut till kommunerna för samverkan. Vi bildar beredningsgrupper, ledningsgrupper, och olika människor möts. Det finns en påse pengar som man ska göra en verksamhet av. Man samlas kring den, men man samlas också kring andra frågor. Man möts på ett sätt som man inte skulle göra annars.

Det är lite synd att jag talar om strukturen före individen, men när vi tittar på brukarenkäter ser vi att det som de individer vi jobbar med för första gången upplever är att de blir satta i centrum. Den enskilda individen behöver inte springa runt till myndigheter och berätta sin historia, utan myndigheterna samlas kring individen. Det tror jag är extremt viktigt för den här gruppen människor.

Med tanke på medarbetarperspektivet blir det här ett verktyg för våra medarbetare. Det är nog så viktigt, tycker jag. Jag har mött jättemånga duktiga socialsekreterare, arbetsterapeuter, ofta unga kvinnor som brinner för sitt yrke.

Genom att jobba i den här formen får de verkligen komma till sin rätt och lösa de problem som de vet att de kan lösa.

Sedan gällde det ökad kunskap om myndigheters uppdrag och ansvar. Det är inte självklart att jag som kommunanställd vet vad Försäkringskassans ansvar är för dem som är nollklassade. Det kan skapa mycket irritation och oro både för en yrkesgrupp och för en enskild individ. Genom att vi träffas får vi kunskap om, och kan reda ut, vad som är ditt och vad som är mitt ansvar.

Som jag sa i början har vi bra välfärdssystem, men de är inte perfekta. Här kan vi testa nya metoder och jobba med de här grupperna, vilket vi kanske inte alltid gör på hemmaplan. När två eller tre myndigheter ska utveckla en arbetsmetod, ett förhållningssätt eller vad det än må vara kan samordningsförbunden vara plattformen för det.

Jag är ju politiker och kan inte låta bli att avvika lite grann från ämnet, vilket jag hoppas är okej. Det gäller framtiden för Finsam. Det är därför vi är här. Som jag sa tidigare, resultat i förhållande till vad? Är vi bra i förhållande till den ordinarie verksamheten? Är det viktigt att veta? Vad gäller resursfördelningen ligger där i dag ungefär 280 miljoner. Det motsvarar inte de behov vi har. Jag vet att Elin Asplund kommer att tala lite mer om resursfördelning, för det är en utmaning inför framtiden.

Mitt viktigaste medskick, framför allt till politiken, gäller vilken arbetsmarknad samordningsförbunden ska rehabilitera människorna till. Det är mycket positivt att arbetsmarknadsutskottet är inbjudet till denna utfrågning. Jag tror att vi under dessa tio år har blivit duktiga på att jobba med rehabilitering av människor som har komplexa behov, men nästa steg blir att fundera på till vilken arbetsmarknad.

Någon sa tidigare att finansiell samordning är politik, men det är inte partipolitik. Jag vill skicka med till utskottet att tillsammans med andra berörda utskott ställa frågan: Vad ser vi för arbetsmarknad för de här grupperna, som kanske aldrig har haft ett riktigt jobb? De kan ha varit borta från arbetsmarknaden i 17, 18, 20 år. Genom att vi jobbar med den frågan kan Finsam bidra till att rehabilitera människor fram till den punkten. Längre än så sträcker sig inte vårt uppdrag.

Ordföranden: Vi går in på Pass II, Hur ser framtiden ut för Finsam? Styrning och finansiering, samordningsförbundens roll.

Elin Asplund, Samordningsförbundet Huddinge Botkyrka Salem: Jag tänkte prata om framtiden för samordningsförbunden utifrån finansieringen, kanske inte så mycket utifrån styrningen men utifrån vilka stödsystem som samordningsförbunden kan behöva lokalt från centralt håll. Jag kommer också att prata lite om uppföljning, utvärdering och behovet av forskning på området och om hur vi kan utveckla kunskaperna om Finsam.

Som Ola nämnde har utvecklingen av samordningsförbund skett i ganska snabb takt de senaste tio åren. I dag finns det många samordningsförbund i

landet, och vi når ut till ungefär 40 000 invånare. Men som Ola sa är behovet långt mycket större än så.

Vi ser också att samordningsförbunden kanske inte har kommit lika långt inom alla områden, till exempel inom det förebyggande arbetet där samordningsförbunden skulle kunna jobba mycket mer än de gör i dag. Vi ser att finansieringen av samordningsförbund, kopplat till resurserna och hur det har sett ut historiskt, inte har ökat i den takt som antalet kommuner i samordningsförbund har ökat och antalet samordningsförbund generellt sett har ökat.

Vid införandet av Finsamslagstiftningen vid årsskiftet 2004–2005 fanns det 12 förbund som omfattade 25 medlemskommuner. Då hade staten, det vill säga Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen, sin del i samordningsförbunden. De hade möjlighet att avsätta 5 procent av sjukpenninganslaget för samverkan där samordningsförbunden ingår. Det var då över 1 miljard. I dag uppgår den statliga tilldelningen till 280 miljoner, och vi har 80 förbund och 241 medlemskommuner.

För att kunna hantera den här relativa minskningen av resurser till samordningsförbunden har en del förbund valt att utveckla sin verksamhet, till exempel med hjälp av projektmedel från Europeiska socialfonden.

För nästa år, 2016, har Försäkringskassan äskat om en ökning till den finansiella samordningen med 60 miljoner kronor. Men det är främst avsett att täcka behovet av nya kommuner som kommer att ingå i samordningsförbund. Vi vet att till exempel Stockholms stad ligger i startgroparna för att starta samordningsförbund.

Utifrån den tilldelning vi har i dag ser vi inte något utrymme för att bygga på samordningsförbundens uppdrag och utveckla det utifrån de finansiella förutsättningarna.

Utöver tillräckliga finansiella resurser ser vi behov av en långsiktig och öppen budgetprocess. Vi har i dag ettårsbudgetar, men vi finansierar verksamhet som vänder sig till individer som ofta har långvariga behov och komplexa behov. Det här kan vara svårt att få ihop.

Försäkringskassan och Nationella rådet har nu tagit fram en fördelningsmodell för de statliga medlen för att göra tilldelningen mer transparent och hitta en långsiktig modell för fördelningen, vilket inte har funnits tidigare.

Det som vi står inför i dag är utmaningen att den här modellen för flera förbund innebär att man kommer att behöva skära ned i väl fungerande verksamhet och då tappa de vinster som Ola och Viktoria talade om.

Vi ser också en utmaning i att hantera den här lagstadgade fasta fördelningen, där staten står för 50 procent och kommuner och landsting för vardera 25 procent. Det gäller att hitta bra processer och en samstämmighet så att man kan följa den här tilldelningsmodellen.

Utöver tillräckliga finansiella resurser till samordningsförbunden behövs ett bra centralt stöd för de lokala samordningsförbunden. Det görs mycket bra arbete lokalt, och det finns många kunniga styrelser och tjänstemän. Men frågan behöver finnas också centralt. Det var också Ola inne på.

År 2008 bildades Nationella rådet för finansiell samordning. Kopplat till rådet finns en arbetsgrupp. Under de senaste åren har man jobbat med flera utvecklingsfrågor som har påskyndat utvecklingen för samordningsförbunden. Det handlar bland annat om fördelningsmodellen man har tagit fram. Det handlar om att främja startandet av nya samordningsförbund. Det handlar om olika former av erfarenhetsutbyte, utbildningar och informationssatsningar. Det handlar också om uppföljningsfrågan. Men jag tror att det nationella stödet och framför allt samordningen som Ola var inne på skulle kunna utvecklas mycket mer.

En viktig aspekt för framtida utveckling är också att kunna ta till vara den kunskap om vad som fungerar som vi redan har och att visa på resultat och effekter genom utvärdering och uppföljning och forskning.

I dag ligger uppföljnings- och utvärderingsansvaret på varje förbund, som Viktoria talade om. Det är varje enskilt förbund som har ansvaret för att utvärdera sin verksamhet. Det har lett till att det finns en viss splittring i resultatredovisningen. Vi har 80 olika årsredovisningar och 80 olika inköpare av externa utvärderingar.

Inspektionen för socialförsäkringen lyfte under 2011 fram frågan om en central instans som ska stödja samordningsförbunden i utvärderingsfrågan, men i dag finns inget sådant centralt uppdrag.

Inspektionen för socialförsäkringen lyfte också fram frågan om att hitta nya relevanta mått inom uppföljningen för den verksamhet som samordningsförbunden finansierar. Detta som ett komplement till det långsiktiga målet om ett ökat arbetskraftsutbud hos målgruppen. Det var också Ola inne på. Vad ger det för vinster för individen? Det handlar om individens delaktighet, om stegförflyttningar närmare arbete eller studier. Det handlar om att kunna se om individernas självupplevda hälsa förbättras, och det handlar om möjligheten att få rätt stöd i rätt tid av rätt aktör.

Uppföljningen behöver också anpassas till den utveckling som sker i samordningsförbunden. Viktoria var inne på SUS-systemet, där vi i dag rapporterar in individdata och vad det är samordningsförbunden gör. Men många förbund har liksom vårt gått från att finansiera tidsbegränsade projekt till att jobba mer långsiktigt, och där behövs det andra mått för att se resultat. Vi jobbar också mycket mer med strukturpåverkande insatser, och vi behöver hitta sätt att följa upp den verksamheten.

Arbetet med att samla erfarenhet och gemensamt utveckla utvärderingsfrågan i samordningsförbunden sker i dag bland annat med stöd av NNS. Viktoria visade ju upp rapporten om samhällsekonomiska analyser. Den andra rapporten som NNS har tagit fram handlar om det som vi har valt att kalla indikatorprojektet. Den heter Hur märker vi att det blir bättre? Framväxten av indikatorer inom den finansiella samordningen.

Vi är i dag ett tjugotal olika samordningsförbund i ett nätverk som jobbar med att utveckla relevanta mått för att följa upp samverkan och finansierade verksamheter på de olika nivåer som Ola nämnde: individnivå, organisationsnivå och samhällsnivå.

En röd tråd i det här arbetet har varit att fokusera på hur det strategiska arbetet i förbunden kan utvecklas och hur vi ser tecken på framgångsrik samverkan utifrån ett helhetstänk och ett deltagarperspektiv. Jag tror att en fortsatt utveckling inom uppföljning och utvärdering skulle tydliggöra och synliggöra vad förbunden bidrar med till välfärdsutvecklingen, det som Ola och Viktoria har varit inne på, bland annat möjligheten att organisera rehabiliteringsinsatser utifrån individens behov och utifrån ett helhetstänk, att när man jobbar med okonventionella metoder och tvärsektoriella metoder ta fram sätt att stödja individerna och framväxten av mellanliggande tjänster som skapas i insatser och i samordningsförbunden.

Utöver frågan om utvärdering och uppföljning tror jag också att det är viktigt att koppla forskningen mycket tydligare till samordningsförbundens verksamhet. Det skulle kunna bidra till kunskapsutvecklingen.

Tord Karlsson, Samordningsförbundet Göteborg Hisingen (Delta): Herr ordförande! Tack så mycket för att jag har fått möjligheten att komma hit i dag och säga några ord om Finsam och en möjlig framtid för Finsam! Jag vill också passa på att tacka för just den här hearingen – ett utmärkt initiativ som jag länge har sett fram mot. Jag tycker att det är ett väldigt bra initiativ.

Jag ska försöka uppehålla mig kring några frågor. Jag kommer att ta upp problemen, möjligheterna och behoven och till sist vara fräck nog att också ge ett antal förslag som jag anser skulle kunna ta till vara Finsams framtid på ett bra sätt.

För mig är Finsam en smart möjlighet att lösa komplexa och sammansatta samhällsproblem. Men jag känner att det är en möjlighet som dessvärre inte riktigt har fått chansen. Det är trots allt en ganska marginell företeelse i dag, sett till alla de miljarder som finns på hela det här området.

I starten fanns pengarna, totalt 3,6 miljarder. Men strukturen fanns inte, och då kunde pengarna naturligtvis inte användas. I ganska snabb takt har också pengarna försvunnit från oss, ned till den nivå där vi är i dag.

Det är först nu, cirka tio år senare, vi kan konstatera att strukturen finns i form av ca 80 förbund. Vi omfattar drygt 240 kommuner. Vi ser att Stockholmsregionen med 800 000 invånare är på väg in. Nu finns strukturen för att verkligen kunna använda Finsam som en verksam operatör på det här området.

Det finns också bra erfarenheter. Det är väl få områden som är så väl utvärderade och uppföljda som verksamheterna som bedrivs inom samordningsförbunden. Vi behöver därför inte tvivla på att Finsam kan leverera. Vi kan leverera en bra och god verksamhet. Det kan vi också visa att vi kan, så tvivla inte på detta!

Inom Delta startar ingen verksamhet över huvud taget om det inte finns en extern utvärderare upphandlad som kan följa den. Det är väl ganska få samhällsområden som kan skryta med det.

Jag måste anknyta till några av de föregående talarna. Elin tog upp det här med ekonomin, som vi ser som ett akut problem. Vi står naturligtvis bakom det äskande som Nationella rådet och kassan har gjort. Men precis som Elin

sa: 56 miljoner kommer kanske att lösa de mest akuta problemen, men det kommer inte att leda till att vi kan göra mer än vi har gjort i dag.

Låt mig problematisera det här med ekonomin en liten aning ytterligare. Vi får nu i NNS rapporter om att en mängd ägare har problem med ekonomin, framför allt landsting och regioner. Vi har landsting och regioner som redan sitter i svåra sitsar, där man ser framför sig nedläggningar av sjukhus och vårdcentraler. Här i Stockholmstrakten diskuterar man nedläggning av en cancerklinik.

I det läget kommer det inte på tal att leverera in nya pengar i systemet. Om detta stämmer i stor omfattning kommer man att skjuta i sank den fördelningsmodell som Nationella rådet nu har satt i sjön. Återigen kommer det att vara godtycke och bra samverkan med ägaren, om det finns en vilja att skjuta till pengar, som är avgörande för om det kommer in mer nya pengar.

För oss i Delta kan detta möjligtvis vara en möjlighet, där vi slipper se fram emot 10-procentiga nedskärningar år efter år, men för helheten kommer det naturligtvis inte att vara bra. Det är något som utskottet måste fundera över: den statliga sidan. Hur ska vi hantera den här situationen, så att vi får den effekt som vi önskar av eventuellt nya medel?

Styrningen måste jag också kommentera med några ord. De lokala behoven har det alltid tryckts på när det gäller Finsam. Det är de lokala behoven som ska vara vägledande för vilka verksamheter som ska startas och finnas. Det är bra så – det måste nog vara så.

Men den statliga styrningen tycker vi har lyst med sin frånvaro. Ibland, när man är riktigt deppad och sitter hemma och tänker på detta, kan man få känslan att staten inrättade Finsam, knäppte händerna, bad till någon högre makt ”Hop-pas att det blir något” – och sedan lämnade Finsam.

Vad är den statliga viljan med Finsam? Vad är riksdagens tanke med Finsam? Vad är utskottets tanke med Finsam? Jag tror att det vore oerhört positivt med en uttalad statlig vilja, där staten uppmärksammar samordningsförbunden, just som en kompetent plattform för att lösa komplexa problem, för det har vi bevisat att vi kan göra.

Viktoria nämnde förut detta att Finsam är politik. I början hette det också ”politisk och finansiell samordning”. För mig är Finsam politik. Men det är inte partipolitik, och det är väldigt befriat från partipolitik ute i samordningsförbunden. Jag kan inte minnas en enda votering som har varit direkt partipolitisk i Deltas styrelse. Det har, vad jag vet, aldrig förekommit. Men Finsam är politik, och det kräver också politiska idéer, riktlinjer, viljor, och det behöver staten bli lite bättre på.

När vi tidigare i dag diskuterade behoven nämnde vi att vi i dag når någonstans mellan 35 000 och 40 000 personer. Målgruppen bedömdes en gång i tiden vara 300 000. Har vi på de senaste tio åren fått ett större eller mindre behov av insatser?

När våra grannländer, Norge och Danmark, har gjort bedömningar har de kommit fram till helt andra siffror och nivåer. Vi låg på 5 procent. I Norge diskuterar man 15 procent, och i Danmark har man nämnt 25 procent. Men

oavsett var vi hamnar på den skalan kan vi nog ändå komma fram till att det finns ett behov och att det troligtvis inte är mindre än de 300 000 som vi nämnde för tio år sedan. Man skulle kunna nämna arbetslösheten, den psykiska ohälsan och integrationen som tre områden som faktiskt har ökat väsentligt under de senaste tio åren.

Med det i åtanke borde ambitionerna vara betydligt större. 56 miljoner är i detta sammanhang en start, men en väldigt liten sådan, och det är inte i närheten av att möta de behov av samordnande rehabilitering som vi ser finns.

Låt mig sedan komma in på möjligheterna, och då måste vi återknyta till de tre områden som jag nämnde. Jag skulle gärna vilja se de behoven inte i ett lokalt perspektiv utan i ett nationellt perspektiv. Det finns nu ett antal statliga utredningar som har pekat på möjligheten att använda samordningsförbunden på ett mer tydligt sätt.

I Parlamentariska socialförsäkringsutredningen pekar man på möjligheten att använda samordningsförbund. Jag skulle vilja läsa upp ett direkt citat från utredningen: "Kommittén vill understryka samordningsförbundens betydelse för att utveckla samverkan för personer som har en diffus, sammansatt och mångtydig problematik." Det är jättebra. Sedan finns det ett lite längre resonemang om just detta. Det går att finna på sidan 612 i utredningen.

Tyvärr föreslår man dock inget konkret från detta. Men det har andra utredningar gjort. Jag tänker till exempel på Ann-Marie Beglers utredning om unga som varken arbetar eller studerar. Här finns det ett tydligt förslag om de så kallade dropouts som lämnar gymnasiet i förtid. Det är en möjlighet.

En just nu pågående utredning görs av Joakim Tranqvist på uppdrag från Socialdepartementet till Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. Han har fått i uppdrag att titta på och föreslå en eller flera modeller för samhällets stöd till unga med psykisk ohälsa. Han har, tycker jag, en alldeles lysande sammanfattning som går att hitta på sidan 20 i rapporten:

"Samordningsförbunden har nu blivit en etablerad modell för samverkan med en stark lokal förankring och det är rimligt att ett nationellt intresse visas för denna struktur som möjliggör satsningar utöver det begränsade anslag som ges inom den finansiella samordningen. Detta sker rimligtvis genom riktade uppdrag till samordningsförbunden."

Till sist ska jag försöka sammanfatta och också försöka lämna några förslag.

Hur framtiden för Finsam kommer att se ut kommer bland annat ni att avgöra. Möjligheterna finns – det har vi hört från alla fyra talare som har varit uppe. Jag känner också att det är lite nu eller aldrig.

Mina förslag är därför: Höj den ekonomiska nivån! 56 miljoner är bara en start. Det kommer knappt att hantera de akuta problemen och absolut inte hantera de behov som finns.

Titta i stället på de medel som finns mellan sjukkassan och Arbetsförmedlingen! Här finns ett anslag för intern samverkan som uppgår till 738 miljoner. De pengarna skulle kunna användas på ett betydligt mer flexibelt sätt än

vad som är fallet i dag. Då når vi helt andra nivåer än genom att bara anslå 56 miljoner.

Jag skulle också vilja rikta en uppmaning till er: Försök ta fram en statlig vilja eller syn på Finsam! Uttala statens vilja med detta! Vad vill ni? Bli mer aktiv! Ligg på regeringen! Se till att regleringsbrevet till myndigheter blir tydligare!

Till sist det kanske allra viktigaste: Lägg nationella uppdrag direkt på samordningsförbunden! Det finns många sakfrågor där det skulle kunna vara operativt och effektivt, inte minst inom områden som gäller arbetslöshet, psykisk ohälsa och integration. Om bara några dagar kommer NNS att lämna en hel rapport om integrationssidan, där vi kommer att kunna hitta förslag på vad som är möjligt att göra.

Men det är ni som nu har Finsams framtid i era händer. Ta väl hand om den, för det är en effektiv och smart plattform!

Utfrågning

Ordföranden: Det får bli avslutningen på de fyra inbjudna talarna och deras medskick om vad vi har uppnått med Finsam och hur framtiden kan se ut. Nu ska vi gå in på punkten med frågor från ledamöter till de inbjudna talarna och alla närvarande myndigheter och organisationer.

Vice ordförande Johan Forssell (M): Jag heter Johan Forssell och är moderat ledamot och vice ordförande i socialförsäkringsutskottet.

Nu är det dags för frågestund. Jag tänkte vara fräck att ge mig själv första frågan. Men jag har också en lång lista på kollegor i båda utskotten som är varmt välkomna, och det finns också plats för fler.

Jag har en fråga till Viktoria Strömberg från Samordningsförbundet Östra Östergötland. Jag tyckte att du var inne på något klokt inte minst i din avslutning, när du talade om vilken typ av arbetsmarknad som vi rehabiliterar människor till. Samordning och rehabilitering inom Finsamprojekten i all ära – det är oerhört viktigt – men det bygger på att det finns en arbetsmarknad därute som är välkomnande och har möjlighet och vilja att anställa de här människorna.

Jag fick lite grann intrycket att du hade fler tankar om det. Jag hoppas i alla fall det. Det här är ju oerhört centralt för att få det att fungera, så jag skulle gärna vilja höra dina tankar där.

Viktoria Strömberg, Samordningsförbundet Östra Östergötland: De här människorna har oftast inte någon arbetslivserfarenhet. De har kanske låg utbildning. För att vi verkligen ska öppna upp arbetsmarknaden även för dem tror jag att vi måste se på vad vi kan göra lokalt ute i våra kommuner. Något som jag förespråkar mycket är att vi tittar på hur vi gör våra upphandlingar. När vi

upphandlar olika typer av tjänster i kommuner och landsting, ställer vi till exempel krav på att man ska ta sociala hänsyn där det passar sig? Det tror jag att vi skulle kunna jobba mycket mer med. Jag brukar också säga att vi borde titta på hur vi kan öka tjänstesamhället, enklare jobb. Är det en väg framåt?

Jag tror att det finns möjlighet att skapa jobb för de här grupperna, men det kommer att kräva lite nya lösningar, att vi till exempel vågar utmana genom att upphandla med sociala kriterier. För parkskötsel i en kommun ska man till exempel kunna anställa personer som har funktionsnedsättningar eller långtidsfrånvaro. Det är riktiga jobb som långsiktigt finns kvar. Men vi tar också hänsyn till att det finns människor som behöver lite extra hjälp in på arbetsmarknaden. Sedan gäller det också att titta mer på den privata tjänstesektorn.

Lars-Arne Staxäng (M): Herr ordförande! Min fråga gäller om det finns något bra lokalt eller centralt exempel.

Individen i centrum talar vi ofta om, inte minst i Finsamsammanhang. När man har varit runt om i Sverige ser man att det finns ett stort antal projekt som man blir riktigt glad över. Man ser individer som kanske har varit med i karusellen i årtal, och helt plötsligt – när organisationerna arbetar tillsammans – har ett stort antal av de här individerna kommit närmare arbetsmarknaden, fått självförtroende och kommit ut, och man blir glad.

Men jag konstaterar också att det finns olika huvudmän med olika arbetsmål, i alla fall i sina egna verksamheter. Man har olika ekonomiska resurser, och då bortser vi från det hemska att man inte vet budgeten för nästa år och hela det resonemanget.

Nu kommer min fråga. Jag vet att det har funnits olika meningar om vilka insatser som ska sättas in allteftersom. Finns det något bra exempel eller någon bra metod för att hitta den konsensus som finns i vissa av Finsamprojekten runt om i Sverige, där man helt plötsligt börjar arbeta gemensamt runt den enskilde och inte bara har mål i sin egen verksamhet? Finns det någon bra metod för att hitta detta, för att kunna lära sig över hela riket?

Ola Andersson, Samordningsförbundet Göteborg Hisingen (Delta): Jag tror i och för sig att den metoden inte är så lättfångad. Men jag kan beskriva hur vi arbetar och hur vi upplever detta i våra verksamheter. Jag tror att det på ett sätt är väldigt lätt. Jag tar ett exempel.

Britta finns i verkligheten. Hon arbetar på Försäkringskassan. Hon säger: När jag sitter på Försäkringskassan prövar jag rätten till sjukpenning. Men Britta arbetar också några dagar i veckan på en vårdcentral. Det är samma Britta. När hon sitter på vårdcentralen tänker hon: Hur ska den här personen bli frisk?

Då utgår man från individens behov, tänker jag. Individen har behov av ersättning, så det är inte så att hon gör fel när hon sitter i kassan. Men genom att Britta finns i ett annat sammanhang har hon bättre möjligheter att fånga individens behov.

Jag tror att det mycket är det som det handlar om. Det är rent fysiskt: Man behöver finnas i ett sammanhang där det finns andra kompetenser som kan hjälpa till och stötta individen utifrån individens problem.

På Socialtjänsten säger man: När jag sitter på socialkontoret tänker jag: Vilket problem har individen? När jag sitter tillsammans med Arbetsförmedlingen tänker jag: Hur ska den här personen få ett arbete?

Jag tror att det är vad som händer med samverkan: När man skapar gemensamma konstellationer med olika kompetenser ser man möjligheterna och har möjlighet att utgå från individens behov. Svårare än så är det inte. Och samtidigt är det väldigt komplicerat att få till det.

Det handlar inte om metodiken i sig, utan det är ett förhållningssätt som skapas när vi samverkar. Det kanske kan vara ett delsvar, om inte annat.

Solveig Zander (C): Tack så mycket! Jag uppskattar verkligen de föredrag som vi har hört. Det var väldigt intressant.

Bland annat utifrån dem vill jag rikta en fråga först och främst till LO. Jag tyckte att det var intressant när ni har berättat om de individer som är med i samordningsförbunden. Ni har sagt att de har olika behov och står oerhört långt från arbetsmarknaden. Vi hörde i ett föredrag att det behövs en annan arbetsmarknad.

Då vill jag fråga LO: Vad skulle ni säga att det behövs för arbetsmarknad? Har ni några synpunkter eller förslag på hur vi skulle kunna få en arbetsmarknad som kan ta emot också personer som står så långt från arbetsmarknaden som man gjorde när man kom in i samordningsförbunden?

Sedan skulle jag vilja ställa en fråga till Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. När man samarbetar på det här sättet är det i projekt. Det är personer som blir utsedda att vara med som har stort intresse för att jobba med de här frågorna. Men vi vet att projekten kan ta slut.

Skulle det vara någon vinst med att man bildade en ny myndighet, en ny organisation för detta, med kompetenserna från de olika myndigheterna och där man fick börja om från början och jobba ihop för att utveckla detta?

När det gäller dessa projekt vet vi att vissa delar lämnas utanför. Vi hörde att man behöver bredda, att det finns fler grupper som står långt från arbetsmarknaden. Med samordningsförbunden och Finsam har man riktat in sig på vissa grupper med sjukdom eller så. Men ska man rikta in sig på integration, arbetslöshet, funktionshinder och alla de grupper som står långt ifrån? Är det möjligt att göra det från samordningsförbundens sida, eller skulle det behövas ett nytt sätt att samarbeta, om det skulle bli större?

Vad säger ni från Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen?

Kjell Rautio, LO: Tack för frågan! Den fråga som Solveig Zander ställer är viktig att fundera på. Detta är en av de frågor som LO verkligen prioriterar och försöker hitta olika typer av strategier för att arbeta med. Vi pratar inte bara

om en rimligare sjukförsäkring, utan vi tycker att det är intimt kopplat till en rymligare arbetsmarknad.

När vi analyserar situationen i Sverige i dag ser vi att det finns en hel del saker kvar att göra. Bland annat konstaterar vi, när vi jämför Sverige med andra länder, att arbetsgivarnas drivkrafter att skapa en rymligare arbetsmarknad i vårt land är alldeles för små. I många andra länder har man hittat olika typer av modeller. Men i vårt land verkar det som om vi fortfarande famlar väldigt mycket när det gäller detta.

Från LO:s sida tycker vi att arbetsgivarna bör ges tydligare drivkrafter för att arbeta med exempelvis återgång i arbete. Men man får inte heller glömma bort att grunden bör vara att man ska förebygga att ohälsa uppstår. Det långsiktiga, strukturella arbetsmiljöarbetet är grunden. Det är bättre att stämma i bäcken än i ån. Där måste vi lägga in stora resurser.

Sedan behövs det smidiga rehabiliteringsinsatser, och det behövs reformer för att öppna upp och göra arbetsmarknaden mer rymlig. Här tror vi att Finsam har möjlighet att spela en mycket viktig roll. Vi kan se på hur rehabiliterings-systemet fungerar. Jag tror att det var en av Försäkringskassans tidigare chefer, Curt Malmborg, som pratade om att det fanns en rehabiliteringsröra på den tiden han var chef för Försäkringskassan. Vi skulle nog vilja påstå att den rehabiliteringsröran i stor utsträckning finns kvar. Man arbetar mycket i stuprör utifrån de ansvariga myndigheternas sida.

Här ser vi en öppning till att man skulle kunna skapa olika typer av strukturer där inte bara myndigheterna samverkar med varandra nära arbetsplatserna och arbetsmarknaden utan också att man gör det tillsammans med arbetsmarknadens parter. Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, arbetsgivare och fack skulle tillsammans med kommun och landsting kunna åstadkomma oerhört mycket, bland annat när det gäller att hitta möjligheter för personer som har drabbats av ohälsa och behöver ställa om och inte kan komma tillbaka till det jobb där ohälsa uppstod, att hitta en arbetsmarknad och en plats på arbetsmarknaden för dem.

Det är en del av vårt program för att skapa en rymligare arbetsmarknad. Jag kan bara instämma i det som Tord Karlsson sa: Finsamorganisationen behöver resurser, en tydligare politisk vilja och tändar men behöver också utökade uppdrag och uppgifter. Från LO:s sida ser vi detta som en av de saker som man skulle kunna bygga på, nämligen att lägga till uppgiften att samverka med arbetsmarknadens parter för att underlätta omställningar för dem som har olika typer av ohälsoproblem.

Om jag ska koppla ytterligare på Solveig Zanders fråga: Vi behöver också olika typer av mer vassa och utvecklade anställningsstöd som en väg tillbaka till arbetsmarknaden – det kan vi inte förneka. Vi behöver också titta på olika typer av ekonomiska drivkrafter för arbetsgivare.

Från LO:s sida har vi under ganska lång tid krävt att statsmakten ska ta initiativ till trepartssamtal rörande just rehabilitering och omställning. Vi vill ha en rehabiliterings- och omställningspakt med staten och parterna.

Det är glädjande att se att socialförsäkringsministern nu har kallat till sådana samtal. En hel del sonderande sådana samtal har redan inletts, och det kommer att fortsätta under hösten. Här tror vi att det är viktigt att lyfta frågorna om att göra marknaden rymligare och att underlätta samordningen och involvera arbetsmarknadens parter betydligt mer. Vi ser med tillförsikt fram mot de samtal som Annika Strandhäll har kallat till under våren och hösten.

Annika Krook, Försäkringskassan: Jag är ordförande i Nationella rådet och också chef på Försäkringskassan.

Du ställde en lång fråga, och jag kan ge dig ett kort svar: Nej, vi på Försäkringskassan tror inte att det behövs en ny myndighet för den här typen av frågor. Vi tror däremot mycket på just Finsam och samordningsförbunden. Det är anledningen till att vi har gått in med ett äskande – i och för sig bara på 56 miljoner – för att stötta den verksamheten ytterligare. Men vi tror verkligen på samordningsförbunden som metod.

Jag vill också passa på att säga: Om jag uppfattade dig rätt sa du att det behöver vara en start och ett avslut på ett projekt. Men det finns inget i lagstiftningen som säger det, utan ett projekt kan få hålla på så länge man ser ett behov av det.

Det var ett kort svar på en lite längre fråga, men jag hoppas att det var vad du önskade dig.

Tomas Jeppsson, Arbetsförmedlingen: Jag tänkte på detta med en ny myndighet. Om man tänker på Arbetsförmedlingens breda uppdrag skulle det kanske behövas en väldig massa nya myndigheter för att utveckla det arbetet. Men jag tror inte heller att det är svaret, utan jag tycker att samverkan är svaret.

Det jag vill trycka på är att man skulle kunna förtydliga samverkan lite åtminstone i vårt uppdrag. Vi har haft ett ganska tydligt uppdrag med Försäkringskassan under många år. Men även när det gäller fyrpartssamverkan, som Finsam är ett exempel på, tror jag att man skulle kunna ge bättre typer av uppdrag till oss för att kanske få in samverkan med alla de uppdrag som vi klarar eller ska klara på egen hand.

Jag tror att det mer handlar om att förtydliga bilden av hur man borde jobba på egen hand men också med samverkan. Vi tycker ju att samverkan är väldigt bra, men på något sätt faller det ändå bort när vi ska utföra vår egen verkstad.

Ordföranden: Både Viktoria och Tord har varit inne på att komplexa utmaningar kräver nya strukturer och samverkan och att mycket av framgången ligger i helheten. Nu har det gått tio år, och min fundering gäller det nationella nätverket. När ni tittar tillbaka, kan ni se något där samordningsförbunden borde ha lyckats bättre eller saker som vi i dagens perspektiv ser att vi hade behövt jobba annorlunda med för att nå större framgång, något som är viktigt för det framtida arbetet?

Kurt Kvarnström, Nationella nätverket för samordningsförbund: Det finns naturligtvis bitar som har varit bra. Vad som kommer fram väldigt lite och är svårt att redovisa är utvecklingen av den samverkan som har skett i det lokala samhället. Jag skulle tro att det på sikt kanske är det allra viktigaste som successivt har växt fram när det gäller samordningsarbetet.

Vi har i fokus att hela tiden se resultatet för individerna som det resultat vi utvärderar. Jag skulle vilja påstå att samverkansfrågorna ger förutsättningar för att jobba på det sättet. Det är oerhört viktigt att det lokala perspektivet får finnas kvar. Man får fundera på detta. Lagstiftningen är egentligen väldigt generös i fråga om att kunna göra insatser utifrån individernas behov. Det är kanske en av de framgångsfaktorer som finns.

Det som inte har kommit fram så mycket men som också finns i uppdraget är att jobba med förebyggande insatser. Där har resurserna inte alls räckt till. Men jag vill påstå att det hela tiden finns en diskussion ute i samordningsförbunden: Hur skulle vi kunna komma in tidigare, i stället för att på sikt få de mycket komplexa problem som människor hamnar i, när skolan inte har räckt till och man kommer ut i ett arbetsliv som man inte platsar i? Då finns det väldigt mycket att reparera. Där finns diskussionen hela tiden. Det är den stora delen.

Vad jag tror att man än så länge inte har tagit tag i – och där det finns ett stort behov framåt – gäller hela integrationsområdet. Där är det verkligen ett mycket bredare uppdrag än beträffande de fyra myndigheterna.

Det är ett oerhört stort samhällsuppdrag att integrera människor i det samhälle som är komplicerat, att verkligen kunna ge människor stöd i vardagen. Det tror jag att vi utifrån den allmänna debatten har passat lite grann i ute i samordningsförbunden och inte har prioriterat särskilt mycket. När man tittar på detta, även i de beredningsgrupper på tjänstemannanivå som finns, märks det nog att man inte har lyft fram de grupper som kanske har de allra största behoven.

Vi ser i dag kanske det allra största behovet på ungdomssidan, de ungdomar som inte riktigt har klarat av skolan och kommer till oss. Det är stora grupper i dag, och där känner vi att vi inte räcker till.

Så till vad vi har misslyckats med. Jag skulle nog vilja påstå att det vi har misslyckats mest med är att politiken inte har tagit ansvar för utvecklingen i tillräcklig omfattning. Politiken har under de här tio åren successivt flyttat tillbaka. Det fanns ett politiskt engagemang när Finsam startade, både i Försäkringskassan och i Arbetsförmedlingen, men i dag är det tjänstemannaorganisationer. Det är en stor förändring.

Politiken har inte den bredd som den hade när Finsam startade för att greppa över de olika samhällssektorer som det handlar om, att kunna ta ett helhetsgrepp politiskt. Det har kanske varit misslyckandet under de tio åren.

Roland Utbult (KD): Tack för mycket intressanta dragningar från samtliga! Jag har märkt att det finns ett stort och varmt hjärta här. Det är en bra grundförutsättning.

Jag har två korta frågor. Den första är till SKL. Jag roade mig i går kväll med att lyssna på en interpellationsdebatt mellan Kurt Kvarnström och minister Husmark Pehrsson. Då nämnde Kurt bland annat att landstingen hade lite svårt att komma igång. Det fanns en viss tröghet. Jag tänkte fråga hur det ser ut i dag med landstingen, om man ser sin del i det hela. Den psykiska ohälsan ökar, och man borde kunna se de allra största resultaten i landstingen, där man kanske sparar mest, eftersom det är färre besökare där. Det var min första fråga.

Den andra tror jag att jag ställer till Ola Andersson. Frågan är: Varför är Finsam så okänt? Hur är det egentligen med kunskapen i till exempel kommunfullmäktige? Jag har själv suttit i kommunfullmäktige. Det var liksom lite grann: Det är nog bra det där med Finsam. Och en del hittar andra kanaler, så att säga, för samordning, trots att det finns en så väldigt fin arena som detta är. Det är alltså en fråga: Varför är det så okänt?

Anna Östbom, Sveriges Kommuner och Landsting: Som ni har hört tidigare befinner sig landstingen i en problematisk situation. Man har dåligt med pengar. Det är diskussion om vissa nedläggningar, vilket kan göra att de landsting som inte har gått in i förbund i dag kanske är lite tveksamma. Den bilden stämmer väldigt väl.

Kan man räkna på mindre besök på grund av Finsam? Det är ingen som har tittat på den typen av frågor. Det är väl någonting som man skulle behöva utveckla och titta på, om det kan bidra till det hela. Men det viktiga med samordningsförbunden är att se till medborgarna i helhetsperspektivet. Det är det som är det viktiga. Det är en utmaning för landstingen, men många av de landsting som är inne i frågan tycker att det är otroligt värdefullt att jobba vidare med detta.

Ola Andersson, Samordningsförbundet Göteborg Hisingen (Delta): Skälet till att det är okänt är nog tyvärr detsamma som flera talare har sagt innan. Det krävs ett politiskt initiativ. Det krävs en minister som säger: Det här är en viktig fråga, och den vill vi driva. Men det krävs också ett arbete inom de politiska partierna, att man arbetar generellt med de här frågorna. Om man gör det kommer myndigheterna att engagera sig mer i de här frågorna, för myndigheternas engagemang i detta avspeglas i de regleringsbrev som finns. Det har funnits vissa signaler men inte starka och inte tydliga, vill jag hävda.

Kerstin Nilsson (S): Tack så mycket för intressanta föredragningar! Att samverkan i Finsam fungerar, förändrar och gör nytta är jag helt övertygad om. Men jag ser också lite faror. Finsams styrka finns ju just i samverkan, och när nu anslagen minskar för att samordningsförbunden blir fler får det konsekvenser. Många projekt och verksamheter som fungerar på individnivå upphör eller överförs helt eller delvis tillbaka till myndigheter, kommuner och landsting. Risker är då stor att många goda och fungerande program eller åtgärder, eller

vad vi kallar det, försvinner. De kanske minskas eller förändras i den verksamhet de kommer till. De bortprioriteras, troligtvis av ekonomiska orsaker.

Då riskerar vi att komma tillbaka till ruta ett igen. Det är många goda exempel och erfarenheter. Vem tar vara på dem? Ska vi behöva uppfinna detta igen om ett, två eller tre år? Hur kan vi motverka att det som är bra försvinner?

Jag vill avsluta med en fråga – jag frågar Finsamförbundets företrädare. Nu kanske jag provocerar lite, men jag undrar: Är Försäkringskassan verkligen den rätta myndigheten? Vore det inte lämpligare med Arbetsförmedlingen?

Tord Karlsson (S), Samordningsförbundet Göteborg Hisingen (Delta): Jag ser inte riktigt vad vi skulle vinna med att flytta över anslaget till Arbetsförmedlingen. Ursäkta, Annika, men myndighet som myndighet. Nu finns redan Nationella rådet. Det fungerar och verkar, så jag tror inte riktigt att det är svaret. Vad jag kan hoppas på är att vi lyckas samordna oss bättre mellan NNS och Nationella rådet. En utökad samverkan där tror jag är ett bättre svar än att hålla på och dribbla mellan olika myndigheter.

Eva-Lena Jansson (S): Jag har en fråga till Arbetsförmedlingen. Viktoria Strömberg ställde, tyckte jag, en relevant fråga: Hur ser arbetsmarknaden ut när man har gått igenom Finsams verksamhet? Kjell Rautio pratade om behovet av en rymligare arbetsmarknad – jag gillade det begreppet. Det finns OSA-anställningar och lönebidragsanställningar. Vi ser i dag framför allt hur arbetsintegrerande sociala företag kan vara med och bidra på ett väldigt bra sätt till den här rymligare arbetsmarknaden.

En fråga till Arbetsförmedlingen är då: Hur ser det ut med kommuners och landstings vilja att vara med och bidra till den rymligare arbetsmarknaden? Om vi pratar om en slimmad arbetsmarknad ser vi faktiskt att kommuner och landsting inte är ett föredöme i den frågan när det handlar om att ha en rymlig arbetsmarknad. Hur är det från Arbetsförmedlingens sida att faktiskt försöka få ut människor i arbete, och hur är mottagandet? Jag tänker på om man nu sitter som en part med kommunen. Bidrar man till att anställa? Min bild är också att OSA-anställningar, till exempel, har minskat. Även lönebidragsanställningar har minskat. Jag skulle vilja ha en kommentar till det.

Tomas Jeppsson, Arbetsförmedlingen: Du ger väl en bild som jag kan ställa mig bakom. Det som har hänt är att vi fått allt fler med funktionsnedsättningar. Det beror kanske på utslagning och ohälsa, men det beror också på att många fler människor har fått chansen att komma in på arbetsmarknaden. Därför blir det en oerhörd konkurrens om de resurser som finns, till exempel OSA-platser och annat.

Men jag tror att det har varit så länge att det inte har varit det lättaste att, så att säga, hitta lösningarna i kommun och landsting, den offentliga sektorn, även den statliga, utan de finns egentligen på andra ställen.

Det du tar upp är oerhört viktigt. Vi har en försummad sektor – den har vi också försummat – och det är den sociala sektorn. Där har vi ett uppdrag i dag

i myndigheten. Vi måste bli mycket bättre. Det handlar lite om att vi kanske ska försöka vara mer delaktiga i att skapa arbeten eller få syn på eller identifiera nya arbeten. Det tror jag är helt nödvändigt, för de lediga jobben finns inte på det här området. Det handlar oerhört mycket om att ackvirera och att försöka skapa förutsättningar och kanske stödja till exempel den sociala sektorn, som kan innebära fler rehabiliteringsmöjligheter men också arbetstillfällen.

Mathias Tegnér (S): Jag vill också passa på att tacka för spännande föredrag. Min fråga går till Elin Asplund från Samordningsförbundet Huddinge Botkyrka Salem. Bakgrunden till frågan är att vi ofta pratar om ohälsa och sjukdom när det redan har skett. Det är förstås minst lika viktigt att prata om det förebyggande arbetet. Jag tror att du nämnde att man med mer pengar skulle kunna göra mer. Därför skulle jag vilja höra lite mer om vad man med mer pengar skulle kunna göra inom samordningsförbunden kopplat till förebyggande arbete.

Elin Asplund, Samordningsförbundet Huddinge Botkyrka Salem: Kurt var inne på detta. Det är klart att det inte bara krävs pengar, men vi har kanske valt och prioriterat andra områden, där det möjligtvis har varit lite lättare att samverka, se resultat och kunna mäta resultat som vi också känner efterfrågas. Men om vi får mer resurser och ett utökad uppdrag tror jag att vi skulle kunna lägga mer tid och resurser på att hitta lösningar i det förebyggande arbetet.

Carina Ohlsson (S): Jag vill också börja med att säga: Tack för de föredragningar som vi har fått och de tankeställare som de har väckt! Jag tänker bland annat på den varmhjärtade kritik som vi fick från Tord Karlsson om att det också måste finnas en politisk vilja. Det är det man sitter och tänker på nu.

Vi säger väldigt ofta att det måste till samarbete och samverkan. Viktoria Strömberg tog upp att det, när man ser på den svenska välfärden, är väldigt mycket komplexitet i den. Här har vi ändå exempel där man har samarbetat och samverkat och gör det. Tord Karlsson sa att det kommer att komma en rapport som handlar om integration, och Kurt Kvarnström sa: Där finns det mycket kvar att göra. Jag är väldigt nyfiken på det, Tord Karlsson. Det blir alltså en fråga till dig igen, eftersom du också är politiker och det handlar om den politiska viljan. Vad är viljan när det handlar om detta? Behövs det fler aktörer, eller räcker det som det är nu för att man ska kunna jobba mer med det? Eller vad skulle behövas för att man också ska kunna göra mer på integrationsområdet?

Tord Karlsson (S), Samordningsförbundet Göteborg Hisingen (Delta): Jag tror inte att det i första hand är behov av fler aktörer, utan det handlar om två saker: pengar och ett tydligt uppdrag. Det är vad som behövs.

Vi ser själva och är lite självkritiska inom samordningsförbundssverige till att vi har gjort relativt lite inom integrationsområdet. Men det beror i första hand på att vi har så ont om pengar att vi måste prioritera väldigt hårt. Själva

lever jag i ett förbund som har gått från en ekonomi som har varit 66 miljoner när den var som störst. Vi är nu nere på 25. Det är väldigt många goda projekt som har fått stryka på foten, inte för att de har varit dåliga och inte för att de har levererat dåliga resultat, utan helt enkelt för att vi har varit tvungna att skära i något. Då har diskussionerna inom förbundet och de olika ingångar som vi naturligtvis har från de fyra olika huvudmännen gjort att vi gör vissa prioriteringar.

Vi bär på en inre frustration. Vi ser massor med olika samhällsproblem som vi skulle vilja sätta tänderna i, men vi förmår inte på grund av brist på resurser. Vi skulle också gärna vilja se tydligare uppdrag från en statlig nivå. Det är det som jag ser saknas. Det handlar om ett tydligt uppdrag och pengar så att vi klarar av att göra detta. Jag tror att kompetensen finns ute i samordningsförbundssverige och i de fyra myndigheterna. Jag tror inte att vi behöver koppla på så många andra. Gör vi det kommer det att bli en ny tid då vi måste hitta former. Vi måste lära känna varandra och så vidare. Samverkan tar tid – det får man också komma ihåg. Det har de här tio åren visat oss. Ett tydligt uppdrag och pengar är vad jag saknar i dag.

Rickard Persson (MP): Jag har en kort reflektion och en kort fråga. Det har kommit fram en massa förslag här från talarstolen. Det är jättebra, tycker vi som politiker naturligtvis. Men jag vill också vända på kuttingen och säga: Myndigheterna lägger fram förslag till oss politiker. De kommer med förslagslistor och ibland med konkreta förslag på hur vi ska agera, underlätta och ändra lagar. Man skulle kanske önska att till exempel de nationella nätverken kommer med sådana listor, med eller utan konkreta förslag på vad vi ska göra, under resans gång. Då kan vi liksom ta ställning till det och se: Vad är politikens möjlighet? Man kan önska för framtiden att det samordnas hos er själva, så att säga, och att ni kommer med sådana listor till oss.

Min korta fråga tangerar det som Viktoria Strömberg var inne på när det gäller framtidens arbetsmarknad: Hur ser den ut? Många av de här målgrupperna – Tomas från AF var inne på det också – är människor med olika former av funktionsnedsättning. De kräver särskilt inrättade arbeten eller arbetsplatser. Då är min korta fråga till den som känner sig hågad att svara: Är det rimligt att politiken lägger ett krav på er om att man ska främja arbetsintegrerande sociala företag, som ett sätt att skapa arbete?

Viktoria Strömberg (M), Samordningsförbundet Östra Östergötland: Den lagstiftning som styr oss är extremt stor, bred och vid. Vi kan egentligen syssla med det som vi som förbundsstyrelse bestämmer att vi ska syssla med – det kan man nästan säga. Ska vi ha det mer riktat att vi ska jobba med just socialt integrerade företag? Jag skulle inte vilja se den detaljstyrningen, för den möjligheten finns.

Det som jag har sett som har varit framgångsrikt är när man jobbar i det lokala perspektivet. Vad vill vi göra lokalt utifrån de behov vi ser här? I det förbund som jag kommer från är det till exempel tre väldigt olika kommuner

som ingår. Det blir framgångsrikt – vi pratade här om ökade resurser – när man kan vara en plattform för de problem som man upplever just i den kommunen.

Jag tror inte att det behöver vara ett detaljerat uppdrag, för vi kan jobba med de här frågorna om vi väljer att göra det. Det handlar bara om att vi måste välja att jobba med de frågorna. Då kan man komma in med: Vad har man för statlig styrning i sina regleringsbrev och så vidare? Vi kan alltså redan göra detta.

Kurt Kvarnström, Nationella nätverket för samordningsförbund: Samordningsförbunden stöder och hjälper de sociala företagen. Vi försöker få igång dem. Vi har möjlighet med de resurser vi har att i viss omfattning jobba med utbildningsinsatser för sociala företag. De möjligheterna finns inte i de ordinarie verksamheterna, kan jag säga. Mycket av uppstarten av sociala företag sker alltså i samordningsförbunden i dag. Det är klart att det engagemanget går att öka. Men här är vi inne på ett område där det verkligen behövs en samverkan med många för att hitta de lite enklare jobben, som vi var inne på, och för att hitta möjligheterna framåt.

I dag sker en hel del på det området. Men det skulle kunna göras ännu mer – det är jag övertygad om. Sedan behövs det också – det ska man komma ihåg – ett långsiktigt stöd. Det vi funderar på lokalt är: Behöver vi en arbetsmarknadsenhet med någon resurs som på lite längre sikt stöder de ibland rätt svaga sociala företag som skapas?

Det är inte alldeles enkelt att starta upp det här, men möjligheterna finns med våra resurser att bistå med utbildningsinsatser för de här grupperna, som är beredda att ta stegen till sociala företag.

Lotta Finstorp (M): Tack för bra föredragningar och bra diskussioner! Jag har tre frågor som jag tror att man kan svara på ganska kortfattat.

Tord Karlsson gav oss tre tänkvärda förslag. Bland annat handlade det om de samverkansmedel som finns i dag mellan AF och FK, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Det skulle jag vilja veta lite mer om.

Sedan har jag en annan fråga. I vissa förbund permanentas 100 procent av projekten i ordinarie verksamhet. Är det bra eller dåligt? Är det ett strävansmål eller inte?

Kurt Kvarnström och även Roland Utbult tog upp den lokala nivån som oerhört viktig. Min erfarenhet är att man ofta har frågorna avseende samordning, samverkan och Finsam i socialnämndens hägn. Här kommer då samverkansfrågorna in som en tvärsektorieell frågeställning. Då tänker jag att det skulle vara bra om det alltid låg på kommunstyrelsenivå, så att man liksom fick tag i de här frågorna brett. Jag undrar lite grann hur den erfarenheten ser ut i landet i övrigt. Jag vet inte vem som kan svara på det, kanske Kurt som har en lång och bred erfarenhet av frågeställningarna.

Kurt Kvarnström, Nationella nätverket för samordningsförbund: Den sista frågan kan jag ta, så får någon annan fundera på de andra. Var ligger det här

någonstans i kommunala sammanhang? Efter tio år kan man konstatera att det finns sektorer och gränser även i den kommunala verksamheten. Det är inte alldeles enkelt att nå igenom det som redan har skapats, så att säga. Det är lite grann ömma tår i många organisationer, även på kommunala nivåer. Här ser det olika ut.

Önskemålet skulle vara precis vad du säger. Kommunstyrelserna borde ha ett övergripande ansvar för kommuninvånarna, för ytterst handlar det om det. Man vill kanske inte ta till sig nya grupper. Det är nya grupper som i dag inte finns hos någon. Det är någonting som vi lyfter fram emellanåt och funderar på. Var finns de? Det handlar om de ungdomar som inte har lämnat sin familj än och inte gått ut i samhället för att söka stöd hos någon. Det är de som inte har någon bostad. Det finns alltså grupper i dag som vi en hel del gånger diskuterar men som inte finns hos någon av de fyra ordinarie verksamheterna, för de söker inget stöd någonstans. Det är nog den utmaning vi har framför oss lite grann.

Skulle man kunna lyfta de här frågorna, det totala ansvaret för invånarna, på kommunstyrelsenivå tror jag att det vore en fördel. Men det ligger på olika delar.

Det jag tror kommer att vara ännu viktigare är de kommunala arbetsmarknadsenheter som växer fram som komplement till den arbetsförmedling som inte räcker till. Då är man just inne på det område vi har pratat mycket om, att skapa förutsättningar för människor som inte räcker till på den öppna arbetsmarknaden. Det tror jag kommer att vara viktigt. Det är även, som jag nämnde, en arbetsmarknadsenhet som kan ge stöd till de sociala företag som bildas i viss omfattning.

Kommunstyrelsenivån är nog eftersträvansvärd, men så ser det inte ut överallt. Här får man anpassa sig lite grann. Här ser man också en annan utveckling som är intressant. Allt fler kommuner skapar sociala fonder. Vad är tänket med dem generellt? Där sätter man på kommunal nivå av mycket pengar i dag. Det är intressant att ha med i hela den här bilden också: Hur stöttar vi kommuninvånarna i olika former? Jag tror att man måste tänka lite mer i kommunerna, inte bara på sin egen socialförvaltning och skola. Man måste tänka lite bredare utifrån ett kommunalt perspektiv och ett samhällsperspektiv.

Tord Karlsson (S), Samordningsförbundet Göteborg Hisingen (Delta): Här finns det naturligtvis en uppenbar risk att företrädarna från kassan och förmedlingen har helt andra uppfattningar i denna fråga än vad jag har. Men jag skulle nog ändå vilja säga att vad jag vet är de här medlen inte utvärderade. Det finns ingen extern uppföljning av hur de har hanterats. Min bild är att det går att använda dem på ett bättre sätt, ett mer flexibelt sätt, och helt enkelt få ut mer pang för pengarna om man öppnar upp dem och också släpper in samordningsförbunden i fråga om de medlen. Men, som sagt, det finns en betydande risk att det finns helt andra uppfattningar i den här frågan i lokalen.

Jag måste också kommentera det här med kommunstyrelsenivån. Här måste vi tänka på att det ser väldigt olika ut i Sverige. Hade man lagt detta på kommunstyrelsenivå i Göteborg hade det inte hänt speciellt mycket. Frågan är av sådan art att de personer som sitter i kommunstyrelsen har fullt upp med andra frågor. Här får man nog tänka på att det är skillnad på Ludvika och Göteborg. Jag tror att det är svårt att applicera en modell över hela Sverige.

Leif Klingensjö, Sveriges Kommuner och Landsting: Det är precis som Tord säger. Det ser väldigt olika ut i riket. Vad vi vet är att den här frågan är väldigt intressant för kommunerna. Vi har många frågor om det hela tiden. Det handlar om kommunstyrelsen i vissa fall och en annan organisation i andra fall. Den bild man har är att frågorna många gånger hamnar i socialtjänsten. Ta de noll-placerade! Ta dem som långvarigt har socialbidrag! De hamnar där när det inte finns något annat nätverk.

Det finns ett väldigt stort intresse. Vi har enkäter ute. 90 procent ställer sig bakom en ny organisation eller en ny stärkt organisation av den här typen. Vår bild är att vi nu behöver ta ett rejält steg efter tio år in i någonting nytt som är betydligt starkare.

Vi har 250 000–300 000 enskilda som behöver stöd från oss fyra som arbetar med välfärdsfrågorna. Det steget borde vi ta. Vi borde göra det väldigt konkret. Vi borde göra det samlat och allt det här.

Vi har konkreta förslag. Ta till exempel ungdomstorget i Umeå! Det är en jättebra verksamhet på ungdomssidan – ni frågade efter goda exempel. Där har man jobbat jättebra i många år. I de exempel som vi har hört om här i dag finns det andra saker. Det finns mycket konkret. Men vi måste ha någon form av ställningstagande där vi tar nästa steg in i en mer gemensam hantering av dem som står väldigt långt från arbetsmarknaden, för att få in dem i arbetsmarknaden.

Markus Wiechel (SD): Herr ordförande! Tack för många bra och intressanta föredragningar! Det råder inga tvivel om att det finns väldigt mycket att ställa frågor om. Min fråga är relaterad till den som Carina Ohlsson ställde. Men jag vänder mig främst till Arbetsförmedlingen.

Integrationsområdet tillhör det bredaste uppdraget, kan man säga, i alla fall i många avseenden. Min fråga är: Hur kan vi från politiskt håll arbeta för att hantera och förbättra den här situationen? Vad är det egentligen som saknas?

Tomas Jeppsson, Arbetsförmedlingen: Jag har egentligen inte så mycket att komma med i den frågan. Jag kan bara säga att det är ett oerhört svårt uppdrag som vi har. Om man då ändå ska koppla det till den här diskussionen borde Finsam faktiskt kunna vara inte svaret men en kompletterande arena som skulle kunna göra väldigt mycket nytta för integrationsarbetet eller etableringsuppdraget, som Arbetsförmedlingen har. Jag tror att det finns en enorm

potential. Den har vi nog inte upptäckt på Arbetsförmedlingen, för det här uppdraget är oerhört stort och komplext.

Avslutning

Vice ordförande Johan Forssell (M): På programmet står det att jag ska avsluta.

Jag hoppas att vi är många som har lärt oss mycket nytt under det här seminariet. Jag har i alla fall gjort det. Jag tycker att det har varit väldigt intressant att få diskutera och lyssna till så många initierade personer som har deltagit i diskussionen. Jag vet att jag talar för hela socialförsäkringsutskottet – vi har även deltagare här från arbetsmarknadsutskottet – när jag säger att vi sätter väldigt stort värde på detta. Jag tänker inte minst på er som har deltagit i seminariet och gjort det på ett initierat sätt men också på alla er som har deltagit i den efterföljande diskussionen. Det har varit väldigt värdefullt.

Stort tack till alla er för att ni har kommit hit i dag! Därmed avslutar vi seminariet.

BILAGA

Bilder från utfrågningen

Viktoria Strömberg, Samordningsförbundet Östra Östergötland

Resultat och mervärde inom Finsam

Socialförsäkringsutskottet 2015-05-21

Stolt över Sveriges välfärd – men ödmjuk inför
att komplexa utmaningar kräver nya
strukturer.

Fokus på dokumentation, uppföljning och utvärdering leder till utveckling.

Samhällsekonomiska resultat av insatser 2007-2014

- Analysen bygger på 58 utvärderingar
- Sammantaget på samhällsnivå är medianvärdet för pay-off 12 månader.

Kommun	10 månader
Landsting/Region	9 månader
Försäkringskassan	20 månader
Arbetsförmedlingen	Negativ – anställning genom lönebidrag tex

Framgångsrik samverkan kräver

- Kunskap
- Resurser
- Engagemang

Mervärde skapat av Finsam

- Plattform för samverkan – även utanför samordningsförbundets uppdrag
- Individ i centrum
- Verktyg för medarbetare
- Ökad kunskap om myndigheters uppdrag och ansvar
- Metodutveckling

Framtiden för Finsam

- Resultat i förhållande till vad?
- Resursfördelning
- Framtidens arbetsmarknad

**Elin Asplund, förbundschef, Samordningsförbundet Huddinge
Botkyrka Salem**

Framtiden för Finsam –styrning och finansiering

- Finansiella förutsättningar
- Tydligt stöd och legitimering från politiker och centrala myndigheter
- Möjlighet till kunskapsutveckling och att visa på effekter genom forskning, utvärdering och uppföljning

1

Samverkan mellan kommun, landsting,
arbetsförmedling och försäkringskassa

HBS Samordningsförbundet
HUDDINGE BOTKYRKA SALEM

Statlig finansiering av Samordningsförbund

2004-2011: Del av sjukpenninganslaget

2012-2015: Fast anslag med 280 miljoner kronor årligen

2016: Ny Fördelningsmodell
Äskande om 339 miljoner kronor årligen

- Finansiering i nivå med behoven och som möjliggör ökat antal förbund
- En långsiktig och ändamålsenligt budgetprocess
- Lokala förutsättningarna för finansiering från landsting och kommuner

2

Samverkan mellan kommun, landsting,
arbetsförmedling och försäkringskassa

HBS Samordningsförbundet
HUDDINGE BOTKYRKA SALEM

Tydligt stöd och legitimering från politiker och myndigheter på central nivå

Behov av en fast struktur för samordningsförbundens frågor på central nivå.

3

Samverkan mellan kommun, landsting,
arbetsförmedling och försäkringskassa

HBS Samordningsförbundet
HUDDINGE BOTKYRKA SALEM

Möjlighet till kunskapsutveckling och att visa på effekter genom forskning, utvärdering och uppföljning

- Uppföljnings- och utvärderingsuppdraget ligger på varje enskild samordningsförbund
- Hitta gemensamma och relevanta mått inom den finansiella samordningen
- Tillvarata kunskap och erfarenheter
- Forskning

4

Samverkan mellan kommun, landsting,
arbetsförmedling och försäkringskassa

HBS Samordningsförbundet
HUDDINGE BOTKYRKA SALEM

2012/13:RFR1	FINANSUTSKOTTET Statlig styrning och ansvarsutkrävande
2012/13:RFR2	FINANSUTSKOTTET Utfrågningsprotokoll EU, euron och krisen
2012/13:RFR3	TRAFIKUTSKOTTET Trafikutskottets offentliga utfrågning den 29 mars 2012 om framtida godstransporter
2012/13:RFR4	MILJÖ- OCH JORDBRUKSUTSKOTTET OCH NÄRINGSUTSKOTTET Uppföljning av vissa frågor inom landsbygdsprogrammet
2012/13:RFR5	FÖRSVARsutskottet FöU Forskning och utveckling inom försvarsutskottets ansvarsområde
2012/13:RFR6	CIVILUTSKOTTET Kontraheringsplikt vid tecknandet av barnförsäkringar
2012/13:RFR7	KU, FiU, KrU, UbU, MJU och NU Öppet seminarium om riksdagens mål- och resultatstyrning: vilka mål, vilka resultat?
2012/13:RFR8	UTBILDNINGsutskottet Utbildningsutskottets offentliga utfrågning om gymnasiereformen
2012/13:RFR9	UTBILDNINGsutskottet Förstudier om – Förskolan – Utbildning för hållbar utveckling inklusive entreprenöriellt lärande
2012/13:RFR10	UTBILDNINGsutskottet Hur kan ny kunskap komma till bättre användning i skolan
2012/13:RFR11	SOCIALUTSKOTTET Socialutskottets öppna seminarium om folkhälsofrågor onsdagen den 27 mars 2013
2012/13:RFR12	ARBETSMARKNADSUTSKOTTET Mogen eller övermogen? – arbetsmarknadsutskottets offentliga seminarium om erfaren arbetskraft
2012/13:RFR13	TRAFIKUTSKOTTET Offentlig utfrågning om sjöfartens kapacitetsmöjligheter
2012/13:RFR14	TRAFIKUTSKOTTET Offentlig utfrågning om flygtrafikledningstjänsten – har vi landat i den bästa lösningen?
2012/13:RFR15	MILJÖ- OCH JORDBRUKSUTSKOTTET Offentlig utfrågning om oredlighet i livsmedelskedjan
2012/13:RFR16	UTBILDNINGsutskottet Utbildningsutskottets offentliga utfrågning om hur ny kunskap bättre ska kunna komma till användning i skolan
2012/13:RFR17	NÄRINGSUTSKOTTET Näringsutskottets offentliga utfrågning om en fossiloberoende fordonsflotta

2013/14:RFR1	SOCIALUTSKOTTET Etisk bedömning av nya metoder i vården – en uppföljning av landstingens och statens insatser
2013/14:RFR2	KULTURUTSKOTTET Uppföljning av regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid
2013/14:RFR3	KULTURUTSKOTTET En bok är en bok är en bok? – en fördjupningsstudie av e-böckerna i dag
2013/14:RFR4	KULTURUTSKOTTET Offentlig utfrågning om funktionshinderspersion i kulturarvet
2013/14:RFR5	TRAFIKUTSKOTTET Hela resan hela året! – En uppföljning av transportsystemets tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning
2013/14:RFR6	FINANSUTSKOTTET Finansutskottets offentliga utfrågning om ändring av riksdagens be- slut om höjd nedre skiktgräns för statlig inkomstskatt
2013/14:RFR7	SKATTEUTSKOTTET Inventering av skatteforskare 2013
2013/14:RFR8	ARBETSMARKNADSUTSKOTTET Ett förlängt arbetsliv – forskning om arbetstagarnas och arbetsmarknadens förutsättningar
2013/14:RFR9	SOCIALFÖRSÅKRINGSUTSKOTTET Offentlig utfrågning om vårdnadsbidrag och jämställdhetsbonus
2013/14:RFR10	KONSTITUTIONSUTSKOTTET Subsidiaritet i EU efter Lissabon
2013/14:RFR11	SKATTEUTSKOTTET Utvärdering av skattelättnader för utländska experter, specialister, forskare och andra nyckelpersoner
2013/14:RFR12	UTBILDNINGSUTSKOTTET Utbildningsutskottets offentliga utfrågning om PISA-undersökningen
2013/14:RFR13	SOCIALUTSKOTTET Socialutskottets öppna kunskapsseminarium om icke smittsamma sjukdomar – ett ökande hot globalt och i Sverige (onsdagen den 4 december 2013)
2013/14:RFR14	KULTURUTSKOTTET För, med och av – en uppföljning av tillgängligheten inom kulturen
2013/14:RFR15	SKATTEUTSKOTTET Skatteutskottets seminarium om OECD:S handlingsplan mot skattebaseroering och vinstförflyttning
2013/14:RFR16	TRAFIKUTSKOTTET Framtidens flyg

2013/14:RFR17	KONSTITUTIONSUTSKOTTET Översyn av ändringar i offentlighets- och sekretesslagstiftningen 1995–2012
2013/14:RFR18	SOCIALUTSKOTTET Socialutskottets öppna kunskapsseminarium om socialtjänstens arbete med barn som far illa
2013/14:RFR19	UTBILDNINGSPÄREUTSKOTTET Utbildningsutskottets seminarium om utbildning för hållbar utveckling inklusive entreprenöriellt lärande
2013/14:RFR20	KULTURUTSKOTTET Offentlig utfrågning För, med och av – en uppföljning av tillgänglighet inom kulturen
2013/14:RFR21	UTBILDNINGSPÄREUTSKOTTET Autonomi och kvalitet – ett uppföljningsprojekt om implementering och effekter av två högskolereformer i Sverige Delredovisning 1: Skrivbordsstudie om autonomi- och kvalitetsreformerna
2013/14:RFR22	UTBILDNINGSPÄREUTSKOTTET Autonomi och kvalitet – ett uppföljningsprojekt om implementering och effekter av två högskolereformer i Sverige Delredovisning 2: Intervjuundersökning med rektorer
2013/14:RFR23	TRAFIKUTSKOTTET Trafikutskottets hearing om framtidens luftfart – Har vi luft under vingarna?
2013/14:RFR24	JUSTITIEUTSKOTTET Offentlig utfrågning med anledning av EU-domstolens dom om datalagringsdirektivet

2014/15:RFR1	MILJÖ- OCH JORDBRUKSUTSKOTTET Stöd till lokala åtgärder mot övergödning
2014/15:RFR2	TRAFIKUTSKOTTET Hållbara analyser? Om samhällsekonomiska analyser inom transportsektorn med särskild hänsyn till hållbar utveckling
2014/15:RFR3	TRAFIKUTSKOTTET Trafikutskottets offentliga utfrågning om järnvägens vägval
2014/15:RFR4	FÖRSVARsutskottet Blev det som vi tänkt oss? En uppföljning av vissa frågor i det försvarspolitiska inriktningsbeslutet 2009
2014/15:RFR5	UTBILDNINGsutskottet Autonomi och kvalitet – ett uppföljningsprojekt om implementering och effekter av två högskolereformer i Sverige Huvudrapport
2014/15:RFR6	UTBILDNINGsutskottet Autonomi och kvalitet – ett uppföljningsprojekt om implementering och effekter av två högskolereformer i Sverige Delredovisning 3: Enkätundersökning till studieansvariga
2014/15:RFR7	UTBILDNINGsutskottet Autonomi och kvalitet – ett uppföljningsprojekt om implementering och effekter av två högskolereformer i Sverige Delredovisning 4: Den fallstudiebaserade undersökningens första fas
2014/15:RFR8	TRAFIKUTSKOTTET Seminarium om samhällsekonomiska analyser
2014/15:RFR9	TRAFIKUTSKOTTET Sjöfartsnäringen och dess konkurrenskraft
2014/15:RFR10	SKATTEUTSKOTTET Skattebefriande bränslen i industriella processer, så kallade råvarubränslen
2014/15:RFR11	UTBILDNINGsutskottet Utbildningsutskottets offentliga utfrågning om idrott och fysisk aktivitet i skolan – ett sätt att stärka inläring och hälsa
2014/15:RFR12	KONSTITUTIONsutskottet Konstitutionsutskottets hearing om journalisters och medie-redaktioners säkerhet och arbetsförutsättningar
2014/15:RFR13	SOCIALFÖRSÅKRINGSUTSKOTTET Finsam – en uppföljning av finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser